

Andrzej Łączak

Wsparcie budowy i modernizacji obiektów rekreacyjno-sportowych z funduszy europejskich

Studia Lubuskie : prace Instytutu Prawa i Administracji Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie 6, 313-329

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANDRZEJ ŁĄCZAK

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sulechowie

Wsparcie budowy i modernizacji obiektów rekreacyjno-sportowych z funduszy europejskich

1. Wstęp

Problematyka wsparcia budowy i modernizacji obiektów rekreacyjno-sportowych jest zagadnieniem złożonym i wymaga wyjaśnienia. Możliwość uzyskania wsparcia finansowego jest bowiem uzależniona od wielu czynników – źródła finansowania, beneficjenta, rodzaju przedsięwzięcia, lokalizacji inwestycji, wielkości inwestycji i jej znaczenia – regionalne bądź ponadregionalne – przeznaczenia inwestycji itp.¹ Konieczne staje się szczegółowe określenie zakresu badań. W niniejszym artykule przedstawiono możliwości uzyskania wsparcia z funduszy europejskich². Wszakże wspomnieć należy, iż istnieją także i inne źródła finansowania tego typu inwestycji, jak chociażby totalizator sportowy. Pominęto także możliwości uzyskania wsparcia przez przedsiębiorstwa, z wyjątkiem spółek prawa handlowego,

¹ Dowodzi temu analiza programów operacyjnych realizowanych w Polsce. Wskazują na to także kryteria wyboru projektów, zob. np. Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Załącznik nr 1 do – Kryteria wyboru projektów – dokument zaktualizowany przez Komitet Monitorujący Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 9 września 2009 r.

² Dotyczy funduszy strukturalnych oraz funduszu spójności objętych regulacjami zawartymi w Rozporządzeniu Rady nr 1083/2006/WE z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającym rozporządzenie nr 1260/1999/WE, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej serii L (dalej: DzU UE L) 210 z dnia 31 lipca 2006 r.

w których samorządy posiadają ponad 50% udziałów. Przedsiębiorstwa mogą ubiegać się o wsparcie na budowę i modernizację obiektów rekreacyjno-sportowych w ramach działań inwestycyjnych przewidujących rozbudowę i rozwój przedsiębiorstw³. Firmy świadczące usługi w zakresie organizacji lub wynajmu obiektów sportowych mogą uzyskać wsparcie na rozwój swojej działalności lub poszerzenie jej zakresu. Przy ocenie możliwości sfinansowania przedsięwzięcia ważny jest również rodzaj inwestycji. Na przykład, jeżeli obiekt będzie miał związek ze zwiększeniem atrakcyjności turystycznej regionu czy miejscowości to zwiększa to wachlarz możliwości uzyskania wsparcia. Ważną rolę odgrywa tu znaczenie inwestycji. Im wyższa ranga inwestycji, większy zakres oddziaływania – lokalny, regionalny, ponadregionalny, tym więcej możliwości uzyskania wsparcia. Zazwyczaj szerokie możliwości inwestycji w obiekty rekreacyjno-sportowe znajdują się na terenach zdegradowanych, przemysłowych, powojaskowych czy po-pegeerowskich. Kolejnym elementem, który powinniśmy wziąć pod uwagę to lokalizacja inwestycji. Możliwości wsparcia inwestycji różnią się nie tylko w poszczególnych województwach, lecz również na terenach wiejskich i miejskich. Głównym celem niniejszego artykułu jest, zatem ukazanie możliwości wsparcia modernizacji i budowy obiektów rekreacyjno-sportowych ze środków europejskich w ramach programów ogólnopolskich oraz regionalnych, realizowanych przez beneficjentów nieangażujących dla osiągnięcia zysku.

2. Założenia nowej polityki strukturalnej Wspólnot Europejskich

Rząd polski planując realizację funduszy strukturalnych przyjął zasadę, że w ramach programów ogólnopolskich mogą być realizowane projekty o minimalnej wartości 5 mln euro, a w niektórych wypadkach ich wartość minimalna może wynieść 1 mln euro. Wyjątek stanowią projekty realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, w którym ustalono, że maksymalna łączna wartość pomocy dla jednej miejscowości może wynieść 500 tys. zło-

³ Takie rozwiązanie przewidują wszystkie programy operacyjne. Zobacz np. działanie 2.1 oraz 2.2 Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego – Uszczegółowienie Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, Zarząd Województwa Lubuskiego, Zielona Góra 2009, s. 41-59.

tych w okresie realizacji Programu – niezależnie od ilości realizowanych projektów⁴.

Podstawowymi dokumentami określającymi zasady realizacji projektów w ramach funduszy strukturalnych są akty prawne wprowadzające poszczególne fundusze oraz programy operacyjne przygotowywane przez poszczególne państwa członkowskie. Szczególnie ważne dla poruszanego problemu jest Rozporządzenie Rady nr 1083/2006/WE z dnia 11 lipca 2006 r., ustanawiające przepisy ogólne, dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1080/2006/WE z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁵ oraz Rozporządzenia Rady nr 1698/2005/WE z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich⁶. Spośród programów operacyjnych najwięcej możliwości wspierania projektów rekreacyjno-sportowych dają regionalne programy operacyjne, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Projekty zakładające inwestycje w tereny rekreacyjno-sportowe możliwe są do realizacji w ramach priorytetów, których celem jest rozwój infrastruktury edukacyjnej oraz kultury, turystyki i rekreacji. W niektórych województwach w ramach priorytetów związanych z odnową obszarów zdegradowanych – miejskich, przemysłowych, powojennych czy popegeerowskich. Tego typu działania przewidziane są do realizacji w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko, Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka oraz w regionalnych programach operacyjnych⁷. W niniejszym artykule zasygnalizowano jedynie te działania, które bezpośrednio przewidują możliwość inwestycji w obiekty rekreacyjno-sportowe.

⁴ Szczegółowo kwestię podziału inwestycji w ramach różnych programów operacyjnych zawiera dokument Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pt. Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej z dnia 13 lipca 2009 r. Dokument jest dostępny w formacie PDF na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego www.mrr.gov.pl.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1080/2006/WE z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie nr 1783/1999/WE, DzU UE L 210 z dnia 31 lipca 2006 r.

⁶ Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, DzU UE L 277, z dnia 21 października 2005 r.

⁷ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, Mini-

3. Źródła finansowania

3.1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko umożliwia realizację projektów na całym obszarze Polski⁸. Priorytet 11 – Kultura i dziedzictwo kulturowe, zakłada zwiększenie wykorzystania potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski. Priorytet przewiduje realizację dwóch działań. Działanie 11.1 – Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym zakłada realizację następujących typów projektów:

- projekty związane z rewitalizacją, rewaloryzacją, konserwacją, renowacją, zachowaniem, modernizacją, adaptacją na cele kulturalne zabytkowych obiektów i zespołów obiektów wraz z ich otoczeniem,
- zakup i modernizacja trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej w obiektach będących celem projektu (wyłącznie, jako jeden z elementów projektu)⁹.

Beneficjentami uprawnionymi do składania projektów są:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- kościelne osoby prawne,
- instytucje kultury: samorządowe, państwowe oraz współprowadzone z ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego,
- uczelnie publiczne,
- archiwa państwowe,
- Kopalnie Soli w Wieliczce i Bochni,
- organizacje pozarządowe ze sfery kultury działające w interesie publicznym.

Generalnie w ramach niniejszego działania mogą być realizowane projekty duże o minimalnej wartości 5 mln euro, natomiast maksymalny poziom dofinan-

sterstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa 2007.

⁸ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.

⁹ Zasady kwalifikowania wydatków na działania zawierają Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, MRR/IiŚ/1(04)09/2009, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009.

sowania może osiągnąć 85% wydatków kwalifikowanych projektu. Od tej zasady są pewne odstępstwa. Minimalna wartość projektów może wynieść 1 mln euro dla projektów dotyczących:

- instytucji kultury: państwowych oraz współprowadzonych z ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego,
- konserwacji zabytków ruchomych¹⁰.

Alokacja środków finansowych na działanie 11.1 wynosi 118,85 mln euro.

3.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Drugim programem o zasięgu ogólnopolskim, umożliwiającym realizację projektów związanych z terenami rekreacyjno-sportowymi jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W ramach tego programu projekty mogą być realizowane w małych miastach liczących do 5 tysięcy mieszkańców oraz we wsiach. Działanie osi 3 – Odnowa i rozwój wsi ma stworzyć warunki rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich oraz przyczynić się do aktywizacji ludności poprzez realizację projektów związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi. Działanie przewiduje do realizacji następujące typy projektów:

- remont, przebudowa i wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe, w tym obiektów zabytkowych;
- remont, przebudowa i wyposażenie obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki lub kultury;
- kształtowanie przestrzeni publicznej;
- budowa lub remont, przebudowa publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych i społeczno-kulturalnych;
- zakup obiektów zabytkowych lub charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie oraz ich adaptację na cele publiczne;
- odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historii, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci¹¹.

¹⁰ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, 2007-2013, Szczegółowy opis priorytetów, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009, s. 190.

¹¹ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa 2007, s. 298-301.

Beneficjentami uprawnionymi do składania wniosków są jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościoły i związki wyznaniowe oraz organizacje pozarządowe. Pomoc finansowa może być przyznana do realizacji pod warunkiem spełnienia następujących kryteriów:

■ projekt jest realizowany:

a) w gminie wiejskiej,

albo

b) w gminie miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,

albo

c) w miastach o liczbie mieszkańców mniejszej niż 5 tys.;

■ projekt jest objęty Planem Odnowy Miejscowości;

■ projekt nie ma charakteru komercyjnego;

■ w przypadku gdy projekt realizowany będzie na nieruchomości nie należącej do beneficjenta, beneficjent posiada prawo do dysponowania tą nieruchomością przez okres 7 lat po zakończonej realizacji projektu;

■ beneficjent będący organizacją pozarządową ma status organizacji pożytku publicznego i działa w obszarze zbieżnym z celami działania w szczególności na rzecz aktywizacji ludności, rozwoju oraz zachowania dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego.

■ projekt składany przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego został zaakceptowany przez tę jednostkę.

Ustalono, że maksymalna łączna wartość pomocy dla jednej miejscowości może wynieść 500 tys. złotych w okresie realizacji Programu niezależnie od ilości realizowanych projektów. Jednostki samorządu terytorialnego i instytucje kultury muszą mieć zapewniony wkład z krajowych środków publicznych w wysokości, co najmniej 25% kosztów kwalifikowanych projektu, pochodzących ze źródeł innych niż środki Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Na realizację działania przewidziano kwotę 589,58 mln euro¹².

¹² Szczegółowo zasady finansowania zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój Wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, DzU Nr 38 z 2008 r., poz. 218.

3.3. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

Kolejnym programem dającym możliwości finansowania obiektów rekreacyjno-sportowych jest Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka. Inwestycje takie umożliwiają działanie 6.4 inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym¹³. Przewiduje ono wsparcie projektów o największym znaczeniu turystycznym w celu zwiększenia atrakcyjności Polski oraz stworzenie produktów turystycznych¹⁴. W ramach działania będą realizowane tylko projekty indywidualne o następującym charakterze:

– kompleksowe ponadregionalne projekty turystyczne obejmujące inwestycje w spójną infrastrukturę unikatowych produktów turystycznych, w szczególności projekty realizowane w formule partnerstwa kilku podmiotów.

– projekty przewidujące wsparcie dla obiektów stanowiących wyjątkowe atrakcje turystyczne, znajdujące się na liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO lub uznane przez Prezydenta RP za Pomniki Historii¹⁵.

Lista projektów indywidualnych stanowi załącznik do Uszczegółowienia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka¹⁶.

3.4. Regionalne programy operacyjne

Najwięcej możliwości wykorzystania środków pochodzących z funduszy europejskich dają regionalne programy operacyjne. Każdy z 16 regionalnych programów operacyjnych przewiduje realizację projektów związanych z inwestycjami w obiekty rekreacyjno-sportowe. Działania te są zawarte w priorytetach dotyczących poprawy jakości życia mieszkańców, rozwoju miast i obszarów wiejskich, rozwoju turystyki i kultury, restrukturyzacji i rewitalizacji itp. Celem inwestycji realizowanych w ramach tych działań jest m.in. poprawa warunków życia mieszkańców i stworzenie infrastruktury przyczyniającej się do rozwoju potencjału turystyczno-kulturowego poszczególnych regionów¹⁷.

¹³ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007, s. 117-123.

¹⁴ Szczegółowe zasady wsparcia finansowego zawierają Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013, MRR/POIG/1(3)/04/2009, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009.

¹⁵ Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009, s. 97-101.

¹⁶ *Ibidem*, Załącznik nr 4.5 Indykatory Plan Inwestycyjny, s. 272-370.

¹⁷ Zasady kwalifikowania wydatków w ramach programów regionalnych mogą być opracowywane przez samorzządy wojewódzkie, jako instytucje zarządzające dla regional-

W ramach regionalnych programów operacyjnych mogą być realizowane m.in. następujące typy projektów (przykłady województwa wielkopolskiego i dolnośląskiego):

Województwo Dolnośląskie

Działanie	Typy projektów ¹⁸	Zasady finansowania
Działanie 6.1 Turystyka uzdrowiskowa	Projekty dotyczące: 1. modernizacji architektury zdrojowej: budowa, modernizacja i renowacja obiektów w miejscowościach uzdrowiskowych, w tym np.: teatrów, muszli koncertowych, pijalni wód, małej infrastruktury przestrzeni publicznej, obiektów rekreacyjnych, służących turystom i kuracjom wraz z niezbędnym wyposażeniem; rewitalizacja parków (szczególnie zdrojowych); przedsięwzięcia dostosowujące obiekty architektury zdrojowej do potrzeb osób niepełnosprawnych; termomodernizacja oraz wykorzystanie energii słonecznej oraz źródeł geotermalnych (jako jeden z elementów projektu, o których mowa w pkt. a, c). przedsięwzięcia dotyczące drogowej infrastruktury towarzyszącej (np. parkingi) przy obiektach atrakcyjnych turystycznie (jako jeden z elementów projektu o których mowa w pkt. a, c);	Maksymalny udział środków UE Projekty nieobjęte pomocą publiczną – max 70%. Minimalna całkowita wartość projektów: 100 tys. PLN (z wyłączeniem projektów dotyczących wyłącznie przedsięwzięć dostosowujących obiekty architektury zdrojowej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz projektów z zakresu współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej). Projekty nieobjęte pomocą publiczną – max 70%. Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z zasadami pomocy publicznej. Minimalna całkowita wartość projektów 500 tys. PLN.
Działanie 6.2 Turystyka aktywna	Projekty dotyczące: 1. modernizacji i budowy infrastruktury turystyki aktywnej:	

nych programów operacyjnych. Muszą być one zgodne z Krajowymi wytycznymi dotyczącymi kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013, MRR/H/8(4)12/2008, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2008.

¹⁸ Zobacz także: Kryteria wyboru operacji finansowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013, Załącznik do uchwały nr 35/09 Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 z dnia 16 listopada 2009 r., Wrocław 2009.

<p>Działanie 6.4 Turystyka kulturowa</p>	<p>a. budowa, modernizacja infrastruktury (w tym obiektów rekreacyjnych i sportowych) przeznaczonej do uprawiania turystyki aktywnej, w tym m.in. narciarskiej, górskiej, rowerowej, pieszej i wodnej oraz sportów ekstremalnych (np.: ścieżki rowerowe, szlaki piesze, stacje wodne, oznakowanie tras i szlaków turystycznych) wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia;</p> <p>b. inwestycje dot. termomodernizacji oraz wykorzystania energii słonecznej oraz źródeł geotermalnych (jako jeden z elementów projektu) w obiektach rekreacyjnych i sportowych przeznaczonych do uprawiania turystyki aktywnej;</p> <p>c. dostosowanie obiektów rekreacyjnych i sportowych przeznaczonych do uprawiania turystyki aktywnej do potrzeb osób niepełnosprawnych (w ramach projektów wymienionych w pkt. a);</p> <p>d. przedsięwzięcia dotyczące drogowej infrastruktury towarzyszącej (np. parkingi) przy obiektach atrakcyjnych turystycznie (jako jeden z elementów projektów, o których mowa w pkt. a);</p> <p>Projekty dotyczące obiektów dziedzictwa historycznego:</p> <p>a. konserwacji, restauracji, oraz robót budowlanych (w przypadku nieruchomości) nieruchomości i ruchomych obiektów wpisanych jednostkowo do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków;</p> <p>b. adaptacji i wykorzystania zabytków (wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków) do pełnienia nowych funkcji wraz z zakupem niezbędnego sprzętu;</p>	<p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną – max 70%. Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z zasadami pomocy publicznej. Minimalna całkowita wartość projektu: 100 tys. PLN.</p> <p>W ramach działania możliwa będzie realizacja projektów z zakresu infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego o całkowitej kwocie wydatków kwalifikowanych do 20 mln PLN.</p> <p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną – max 70%. Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z zasadami pomocy publicznej. Wartość całkowita projektów inwestycyjnych od 2 mln PLN do 20 mln PLN.</p> <p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną – max 70%. Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z zasadami pomocy publicznej. Minimalna wartość projektów infrastrukturalnych 500 tys. PLN. Wyso-</p>
--	---	--

Działanie 7.1 Rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego	Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej funkcjonującej przy szkołach wyższych i wykorzystywanej na cele edukacyjne;	kość udziału <i>cross financingu</i> – maksymalnie 10% wydatków kwalifikowanych projektu.
Działanie 7.2 Rozwój infrastruktury placówek edukacyjnych	Budowa i modernizacja obiektów sportowych wykorzystywanych w systemie edukacji, np. sale gimnastyczne, baseny, boiska sportowe;	Projekty nieobjęte pomocą publiczną – max 70%. Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie z zasadami pomocy publicznej. Minimalna całkowita wartość projektu: 100 tys. PLN. Wysokość udziału <i>cross financingu</i> maksymalnie 10% wydatków kwalifikowanych projektu.
Działanie 9.1. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w miastach powyżej 10 tysięcy mieszkańców	Typy projektów takie jak w priorytecie turystyka i kultura oraz edukacja	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego¹⁹.

¹⁹ Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013, Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2009.

Województwo Wielkopolskie

Działanie	Typy projektów	Zasady finansowania ²⁰
4.2. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów poprzemysłowych i powojenskich	<p>1. Renowacja, remont, przebudowa, modernizacja oraz adaptacja zabudowy przemysłowej oraz powojenskiej na cele: edukacyjne, kulturalne, sportowe, rekreacyjne, gospodarcze i inne społeczne;</p> <p>2. zagospodarowywanie przyległego do zabudowy przemysłowej i powojenskiej terenu, w tym budowa, remont, przebudowa małej architektury i ogrodzeń, zakładanie parków, miejsc rekreacji, terenów zielonych, parkingów, itp.;</p> <p>4. zabudowywanie pustych przestrzeni na obszarach poprzemysłowych lub powojenskich poprzez budowę, remont lub przebudowę placów, parkingów, małej architektury, miejsc rekreacji, terenów zielonych;</p> <p>5. budowa, przebudowa lub remont obiektów dla nadania im funkcji zaplecza edukacyjnego, kulturalnego, turystycznego lub rekreacyjnego obszaru dla tworzenia stałych miejsc pracy;</p> <p>7. wyburzanie budynków na cele usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne;</p> <p>9. remont, adaptacja lub przebudowa pokoszarowych budynków mieszkalnych w celu nadania im nowych funkcji: usługowych, gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, rekreacyjnych – za wyjątkiem celów mieszkaniowych,</p> <p>Budowa, rozbudowa lub przebudowa obiektów sportowych przy szkołach wyższych (np. boiska, sale gimnastyczne itp).</p>	<p>1. Wydatkami kwalifikującymi się do objęcia dofinansowaniem są wyłącznie wydatki niezbędne do realizacji projektu i faktycznie poniesione przez beneficjenta w okresie realizacji projektu, nie wcześniej niż przed 1 stycznia 2007 r., z wyjątkiem projektów podlegających pomocy publicznej.</p> <p>2. Minimalnie 25% kosztów kwalifikowanych. Projekty podlegające zasadom udzielania pomocy publicznej – 50% wydatków kwalifikowanych,</p> <p>3. <i>Cross financing</i> – od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie – maksymalnie 10% kosztów kwalifikowanych projektu,</p> <p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną – maksymalnie 75% kosztów kwalifikowanych inwestycji. Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie ze schematami pomocy publicznej dla re-</p>

²⁰ Zobacz szerzej na ten temat: Wytyczne Instytucji Zarządzającej Wielkopolskim Programem Operacyjnym na lata 2007-2013, w sprawie kwalifikowalności kosztów w ramach priorytetów I – działanie 1.7 oraz priorytetów II-VI, Załącznik do Uchwały nr 2381/2009 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 marca 2009 r., DWP-VII.3402-2/2009, Zarząd Województwa Wielkopolskiego, Poznań 2007.

Działanie 5.1. Infrastruktura szkolnictwa wyższego	itp).	gionu w wysokości 40% wartości kosztów kwalifikowanych +20% dla małych przedsiębiorstw lub +10% dla średnich przedsiębiorstw. Projekty inwestycyjne – wartość minimalna 500 tys. PLN;
Działanie 5.2. Rozwój infrastruktury edukacyjnej, w tym kształcenia ustawicznego	1. Budowa nowych obiektów sportowych (z widownią maksymalnie do 200 miejsc) o następujących wymiarach boisk: sala sportowa (36 x 18/19 m), sala gimnastyczna (24 x 12 m) i pośrednie, oraz rozbudowa i przebudowa istniejących obiektów sportowych (np. boiska przyszkolne, sale sportowe, gimnastyczne).	Projekty nieobjęte pomocą publiczną – maksymalnie 75% kosztów kwalifikowanych inwestycji. Projekty objęte pomocą publiczną – zgodnie ze schematami pomocy publicznej dla regionu w wysokości 40% wartości kosztów kwalifikowanych +20% dla małych przedsiębiorstw lub +10% dla średnich przedsiębiorstw. Projekty inwestycyjne – wartość minimalna 250 tys. PLN.
Działanie 6.1. Turystyka	1. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej, m.in.: szlaki turystyczne, drogi rowerowe, porty i przystanie oraz stacje wodne służące turystyce wodnej. Zagospodarowanie turystyczne tras i szlaków obejmować może m.in. takie elementy, jak: oznakowanie, tablice informacyjne, miejsca przesiadkowe (np. ze szlaku wodnego na lądowy), miejsca odpoczynku, parkingi, elementy małej architektury (ławki, zadaszenia, kosze na śmieci itp.). Projekty muszą być kompleksowe. 2. Kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące opracowywania i wdrażania koncepcji rozwoju infrastruktury niezbędnej do uprawiania aktywnych form turystyki, m.in. rowerowej, pieszej, wodnej oraz rozwoju turystyki kulturowej, w	Maksymalnie 65% kosztów kwalifikowanych. Projekty inwestycyjne objęte pomocą publiczną – zgodnie ze schematami pomocy publicznej dla regionu w wysokości 40% kosztów kwalifikowanych +20% dla mikro i małych przedsiębiorstw lub +10% dla średnich przedsiębiorstw. W zakresie projektów podlegających programom pomocy publicznej wartość dofinansowania dla projektu wynosi od 1,2 mln PLN do 4 mln PLN.

	<p>tym kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu ochrony i udostępniania obszarów chronionych atrakcyjnych turystycznie.</p> <p>3. Renowacja i rozbudowa urządzeń rekreacyjno-sportowych: plaż, kąpielisk, przystani wodnych, ścieżek sportowych i innych obiektów w nadjeziornych ośrodkach wypoczynkowych.</p> <p>4. Budowa nowoczesnych ośrodków rekreacyjno-rozrywkowych o bogatym programie wielofunkcyjnym (wioski wakacyjne, parki wypoczynku i sportu).</p> <p>5. Turystyczno-rekreacyjne zagospodarowanie obszarów leśnych, w tym dla turystyki pieszej, rowerowej, konnej i specjalistycznej – m.in. miejsca odpoczynku, parkingi, oznakowanie szlaków, punkty widokowe (wraz z określeniem miejsc lokalizacji ognisk, itp.).</p> <p>6. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz obiektów służących rozwojowi specyficznych form turystyki (np. sporty powietrzne, turystyka łowiecka, turystyka zimowa, turystyka jeździecka, pielgrzymkowa, kolejowa, wodna) oraz zagospodarowanie terenu dla celów rekreacyjnych. W sanktuariach i ich bezpośrednim otoczeniu projekty z zakresu infrastruktury turystycznej mogą dotyczyć infrastruktury usług towarzyszących (możliwe jest urządzenie ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych w sąsiedztwie miejsc kultu religijnego, zwłaszcza w nawiązaniu do terenów leśnych i zbiorników wodnych). Możliwa jest adaptacja obiektów historycznych na cele turystyczne. W zakresie turystyki kolejowej projekty obejmować mogą m.in. adaptację nieczynnych stacji kolejowych na użytek ruchu turystycznego oraz renowację istniejących obiektów (parowozownie, miejsca i obiekty bezpośredniej obsługi pociągów) zwłaszcza rekon-</p>	<p>Wysokość udziału <i>cross-financingu</i> maksymalnie 5% kosztów kwalifikowanych projektów.</p>
--	---	---

	<p>strukcji historycznych pojazdów kolejowych do obsługi tego ruchu (przejażdżki koleją). Natomiast w zakresie turystyki wodnej – wytyczenie i zagospodarowanie dróg i szlaków wodnych (m.in. centra i miejsca bezpośredniej obsługi turystyki wodnej, oznakowanie turystyczne, usunięcie przeszkód trakcyjnych).</p> <p>7. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury poprawiającej dostępność do obiektów i atrakcji turystycznych wyłącznie w powiązaniu z ww. projektami (ciągi komunikacyjne i infrastruktura dla niepełnosprawnych).</p> <p>8. Tworzenie i rozwój systemów oznakowania obszarów i atrakcji turystycznych.</p> <p>9. Tworzenie nowych i rozwój istniejących centrów wystawienniczych i kongresowych, zdolnych do obsługi imprez o charakterze regionalnym i ponadregionalnym.</p> <p>10. Budowa, rozbudowa, przebudowa, modernizacja obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, służącej rozwojowi aktywnych form wypoczynku tylko łącznie z innymi elementami infrastruktury turystycznej oraz jeżeli przyczynią się one do podniesienia walorów turystycznych obszaru.</p> <p>11. Budowa nowych i rozbudowa oraz modernizacja istniejących centrów i punktów informacji turystycznej, w tym rozwój systemów informacyjnych i uruchamianie infokiosków (tylko jako elementy większych projektów).</p> <p>12. Budowa, odbudowa, rozbudowa i modernizacja oraz niezbędne wyposażenie bazy hotelarsko-noclegowej.</p>	
--	---	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego²¹.

²¹ Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013, Zarząd Województwa Wielkopolskiego, Poznań 2008.

Instytucjami uprawnionymi do aplikowania są:

- Jednostki samorządu terytorialnego oraz związki, porozumienia i stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego,
- Jednostki organizacyjne JST,
- Podmioty wykonujące zadania JST,
- Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe,
- Instytucje kultury,
- Jednostki sektora finansów publicznych,
- Jednostki Lasów Państwowych,
- Przedsiębiorcy oraz prywatni właściciele lub posiadacze zabytków w ramach projektów dotyczących ratowania obiektów zabytkowych z przeznaczeniem ich na cele publiczne lub na działalność gospodarczą (konferencyjno-szkoleniowo-wypoczynkową), prowadzoną w obiektach zabytkowych.

4. Podsumowanie

Realizacja wszystkich programów operacyjnych rozpoczęła się ze znacznym opóźnieniem. Przyczyną tego było głównie przeciągające się negocjacje z Komisją Europejską w sprawie zatwierdzenia ostatecznej wersji programów a także trwające przygotowania do stworzenia systemu organizacyjnego funduszy, spełniającego wszelkie wymogi unijne oraz mogące podołać wszystkim zadaniom związanym z zarządzaniem, wdrażaniem o rozliczaniem programów. Pewne problemy wyniknęły w związku ze zmianą rządu. Przykładem może być weryfikacja wszystkich list projektów kluczowych. W konsekwencji część projektów zostało z listy usuniętych a w części wprowadzono nowe. Znaczne przyspieszenie realizacji projektów nastąpiło pod koniec 2009 r. Niewątpliwie przyspieszenie wydatkowania środków finansowych w ramach realizowanych programów spowodowana została obietnicą rządu skierowania dodatkowych funduszy do województw, które najszybciej realizują swoje programy operacyjne. Niektóre województwa podjęły decyzję o rezygnacji z wielu konkursów i rozbudowania list projektów indywidualnych. Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju przewiduje możliwość realizacji projektów wyłonionych w trybie konkursowym, projektów systemowych oraz indywidu-

alnych²². W trybie indywidualnym mogą być realizowane tylko projekty o strategicznym znaczeniu dla realizacji programu. Istnieje jednak pewne ryzyko związane z tym, iż przesunięcie głównego ciężaru realizacji projektu w stronę projektów indywidualnych przy równoczesnej rezygnacji z konkursów, spowoduje pojawienia się zarzutu, że środki unijne zostały potraktowane przez instytucje zarządzające, np. przez samorzady wojewódzkie, jako pewna forma dotacji dla samorządu, co jest niezgodne z założeniami polityki Unii Europejskiej. Jeszcze przez kilka lat będzie możliwość współfinansowania budowy i remontów obiektów rekreacyjno-sportowych z funduszy unijnych w ramach programów na lata 2007-2013. Wówczas przyjdzie czas na dokonanie podsumowania działań w tym zakresie.

Support of construction and modernisation of recreational and sports facilities from EU funds

S u m m a r y

The issue of construction and modernisation of recreational and sports facilities is complex and as such needs clarification. Acquisition of financial support depends on numerous factors – source of financing, a beneficiary, type of undertaking, location, extent, regional or supraregional importance as well as its purpose. The article's main aim is to present the possibilities of assisting modernisation and construction of recreational and sports facilities from EU funds within national or regional projects, implemented by beneficiaries functioning as non-profit organisations. National operational programmes are presented – Infrastructure and Environment, Innovative Economy and the Programme of Rural Areas Development for 2007-2013 as well as selected regional programmes. The main focus of attention are the types of projects that can be implemented and the principles of their financing.

²² Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju dopuszcza możliwość realizowania trzech typów projektów: konkursowych systemowych oraz indywidualnych, zob. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Dz. U. z 2006 r., Nr 227, poz. 1658, art. 28.

Errichtung und Modernisierung von Sport- und Erholungseinrichtungen gefördert aus Mitteln der EU-Fonds

Z u s a m m e n f a s s u n g

Die Unterstützung der Errichtung und Modernisierung von Sport- und Erholungseinrichtungen ist vielschichtig und erläuterungsbedürftig. Die Möglichkeit, Fördermittel zu gewinnen, ist von vielen Faktoren abhängig – von den Finanzierungsquellen, dem Begünstigten, der Art des Vorhabens, der Lokalisierung und dem Umfang der Investition sowie seiner regionalen oder überregionalen Bedeutung und Bestimmung. Das Hauptziel des Aufsatzes ist, die mögliche Unterstützung der Errichtung und Modernisierung von Sport- und Erholungseinrichtungen aus den EU-Mitteln im Rahmen der polenweiten und regionalen Programme darzustellen, die durch die Begünstigten realisiert werden, die Non-Profit-Tätigkeit ausüben. Dargestellt wurden die polenweiten operativen Programme – Infrastruktur und Umwelt, Innovative Wirtschaft und das Programm Entwicklung für Ländliche Gebiete für die Jahre 2007-2013 sowie ausgewählte regionale Programme. Die Aufmerksamkeit wurde den realisierbaren Projekttypen und den Finanzierungsgrundsätzen geschenkt.